

CZU: 349.3:368.042:616-082

[http://doi.org/10.59295/sum8\(168\)2023_35](http://doi.org/10.59295/sum8(168)2023_35)

PRESTATORUL DE SERVICII MEDICALE – GARANT EFECTIV AL REALIZĂRII DREPTURILOR PERSOANEI ASIGURATE ÎN SISTEMUL ASIGURĂRII OBLIGATORII DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ

*Ion GUCEAC Jr.,**Universitatea de Stat din Moldova*

Serviciile medicale sunt o componentă esențială a societății noastre moderne, cu impact direct asupra nivelului de sănătate a populației. Prestatorii de servicii medicale au un rol crucial în acest proces, furnizând asistență medicală, diagnostic și tratament pentru o varietate de afecțiuni.

Prestatorii de servicii medicale reprezintă interfața principală între persoanele asigurate și sistemul AOAM, și sunt responsabili pentru acordarea de îngrijiri medicale de calitate în virtutea obligațiilor stabilite prin acte normative. De asemenea, aceștia joacă un rol important în gestionarea problemelor de sănătate publică, cum ar fi epidemiile și pandemiile, fiind responsabili de diagnosticarea, tratarea și monitorizarea bolilor infecțioase și de a furniza informații prețioase populației.

Prezentul demers științific evidențiază principalele obiective și atribuții ale prestatorilor de servicii medicale cu tangență nemijlocită asupra persoanei asigurate, fără a pune la îndoială impactul prestatorilor de servicii farmaceutice. Raționamentul fiind de a nu îngreuna conținutul informațional al demersului și a rezerva, în acest sens, un obiect de cercetare pentru un alt articol științific. Prezentul articol vine să sistematizeze într-o expunere laconică tipurile de prestatori de servicii medicale din țară. Am examinat toate tipurile de prestatori de servicii medicale din țară și am identificat prestatorii de servicii medicale cu atribuții specifice în domeniu. Or, marea majoritate a prestatorilor au sarcini și obligații legale similare, dat fiind că au în comun același obiectiv: asigurarea sănătății populației.

Cuvinte-cheie: *sănătate, ocrotirea sănătății, asigurarea obligatorie de asistență medicală, asigurat, persoană asigurată, prestator de servicii medicale, pacient, prestatori privați, prestatori publici.*

HEALTHCARE PROVIDER - EFFECTIVE GUARANTOR OF THE REALIZATION OF THE RIGHTS OF THE INSURED PERSON IN THE COMPULSORY HEALTH INSURANCE SYSTEM

Medical services are an essential component of our modern society, with a direct impact on the health level of the population. Healthcare providers play a crucial role in this process, providing medical care, diagnosis and treatment for a variety of conditions.

Healthcare providers are the main interface between insured persons and the compulsory health insurance system, and are responsible for providing quality medical care in accordance with the obligations established by normative acts. They also play an important role in managing public health issues such as epidemics and pandemics, being responsible for diagnosing, treating and monitoring infectious diseases and providing valuable information to the population.

This scientific article highlights the main objectives and attributions of medical service providers which are directly related to the insured person, without questioning the importance of pharmaceutical service providers. The reason was to not complicate the informational content of the article and reserve, this way, a research object for another scientific article. This article aims to systematize in a laconic form all types of medical service providers in the country. We examined all types of medical service providers in the country and identified medical service providers with specific duties. However, the vast majority of providers have similar tasks and legal obligations, given that they have the same objective: ensuring the health of the population.

Keywords: *health, health protection, compulsory health insurance, insured, insured person, healthcare provider, patient, private providers, public providers.*

Introducere

Potrivit art. 13, alin. (1) al *Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585 din 27.02.1998* [1]: *...asistența medicală și farmaceutică se acordă de către prestatorii de servicii medicale și farmaceutice, indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare, care activează în confor-*

mitate cu legislația. Deci, nu există o altă entitate, cu excepția prestatorului de servicii medicale, înzestrată cu dreptul de a acorda asistență medicală.

Conform art. 4, alin. (8) din Legea nr. 1585 din 27.02.1998: *Prestatorii de servicii medicale din sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală sînt prestatorii de servicii medicale publici și privați care au încheiat contract de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) cu Compania Națională de Asigurări în Medicină sau cu agențiile ei teritoriale (ramurale).*

Pe parcursul timpului, textul legii a suportat multiple modificări, precum și noțiunea de *prestator de servicii medicale*. Acest lucru este un fenomen firesc, dat fiind evoluția relațiilor sociale raportate la realitățile vieții. În acest context, doctorul habilitat în drept Nicolae Sadovei oferă o analiză din perspectiva istorică a reglementării art. 4 (articol care stabilește subiecții asigurării) din Legea nr. 1585 din 27.02.1998, stabilind câteva etape regulatorii [2, p. 40-45].

Art. 4 din Legea nr. 1585 din 27.02.1998, în formula inițială, stabilea în calitate de subiect al asigurării - *instituția medicală*, care cuprindea la acel moment (anul 1998), următoarele subcategorii de subiecți: instituțiile curativ-profilactice, instituțiile de cercetări științifice, clinicile Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu», alte instituții care prestează servicii medicale, precum și unitățile medico-sanitare private și persoanele care practică individual activități medico-sanitare. Această formulare (*instituția medicală*) a fost utilizată până în anul 2004, atunci când prin intermediul *Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 549 din 25.12.2003* [3], legiuitorul a introdus termenul - *prestator de servicii medicale*. Drept prestatori de servicii medicale fiind recunoscute toate instituțiile medico-sanitare care au încheiat contracte de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) cu Compania Națională de Asigurări în Medicină sau cu agențiile ei teritoriale (ramurale).

În anul 2020 legiuitorul intervine cu alte modificări în conținutul art. 4 din Legea nr. 1585 din 27.02.1998 și, prin intermediul *Legii pentru modificarea unor acte normative nr. 110 din 18.06.2020* [4], *prestatorul de servicii medicale* a fost substituit cu *prestatorul de servicii medicale și farmaceutice*. Totodată, art. 4 a fost completat cu un nou alineat, care definește prestatorii de servicii farmaceutice, delimitând astfel prestatorii, de acei care prestează servicii medicale și acei care prestează servicii farmaceutice.

Rezultate obținute și discuții

Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263 din 27.10.2005 [5] unește generic prestatorii în noțiunea: *prestatori de servicii de sănătate*, care sunt *instituții medico-sanitare și farmaceutice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, medici și alți specialiști în domeniu, alte persoane fizice și juridice abilitate cu dreptul de a practica anumite genuri de activitate medicală și farmaceutică*. De altfel, conținut preluat din art. 13, alin. (1) al Legii nr. 1585 din 27.02.1998, citat supra.

Potrivit *Legii ocrotirii sănătății nr. 411 din 28.03.1995*, art. 4, alin. (1): *Prestatorii de servicii medicale pot fi publici sau privați. Prestatorii publici de servicii medicale sînt instituțiile medico-sanitare publice și autoritățile/instituțiile bugetare* [6].

Identificăm câteva tipuri de prestatori publici de servicii medicale, activitatea cărora este reglementată prin *Regulamentele-cadru de organizare și funcționare ale prestatorilor de servicii de sănătate*, aprobate prin Ordinul Ministerul Sănătății nr. 1086 din 30.12.2016 [7], și anume:

Instituția Medico-Sanitară Publică Asociația Medicală Teritorială

Scopul instituției constă în ameliorarea sănătății populației prin dezvoltarea și fortificarea continuă a medicinei primare și celei specializate de ambulator, cu prioritizarea măsurilor de prevenire a maladiilor în rândul populației din sectoarele municipiul Chișinău. Fondator al acesteia este Consiliul Municipal Chișinău.

Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul Medicilor de Familie

Scopul instituției constă în ameliorarea sănătății populației prin dezvoltarea și fortificarea continuă a medicinei primare și celei specializate de ambulator, cu prioritizarea măsurilor de prevenire a maladiilor în rândul populației din sectoarele municipiului Chișinău. Fondatorul acesteia este Consiliul Municipal/Raional/Local.

Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate

Scopul instituției este ocrotirea sănătății populației prin dezvoltarea și fortificarea continuă a medicinei

de familie cu accentuarea prioritară pe măsurile de prevenire a maladiilor populației. Fondatorul este Consiliul Municipal/Raional/Local.

Întreprinderea Municipală Centrul Stomatologic Municipal/Raional

Scopul principal al instituției este protecția sănătății populației, profilaxia, diagnosticarea, tratamentul bolilor stomatologice și promovarea modului sănătos de viață. Este fondată conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 672 din 21.07.1999 „Cu privire la trecerea instituțiilor stomatologice la autogestiu-ne” [8] și a ordinului Ministerului Sănătății nr. 244 din 13.03.2013 „Cu privire la trecerea la autogestiu-ne a serviciului stomatologic” [9], și alte acte normative în vigoare, și în baza deciziei Consiliului Municipal/Raional.

Prestatori privați de servicii medicale

Sarcinile de bază ale prestatorului privat sunt: promovarea politicii de sănătate; organizarea și prestarea asistenței medicale de înaltă calitate; organizarea activității domeniilor licențiate în conformitate cu prevederile actelor normative ale Ministerului Sănătății.

Unitățile medico-sanitare private sunt fondate de persoane fizice sau persoane juridice. Dețin statut de persoană juridică, aparțin sistemului sănătății și activează sub orice formă juridică de organizare prevăzută de legislația Republicii Moldova [6].

Activitatea **Instituției Medico-Sanitare Publice spitalicești** este reglementată de *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Instituției Medico-Sanitare Publice (IMSP) spitalicești*, aprobat prin Ordinul Ministerul Sănătății nr. 87 din 10.02.2023 [10]. Scopul principal fiind fortificarea sănătății populației Republicii Moldova prin prestarea într-un mediu sigur a serviciilor medicale calitative și cost-eficiente, bazate pe tehnologii medicale moderne de performanță înaltă. Spitalele municipale și raionale au în calitate de fondator APL-ul, dar sunt spitale raionale ale căror fondator este Ministerul Sănătății. Spitalele terțiare (înalt specializate) sunt fondate de Ministerul Sănătății, iar spitalele departamentale sunt fondate de alte autorități publice centrale, cum ar fi Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne etc.

Alte 2 forme de organizare a prestatorilor de servicii medicale sunt: **Cabinetul individual al medicului de familie** și **Centrul medicilor de familie**. Conform art. 36⁵, alin. (1) din Legea nr. 411 din 28.03.1995, cabinetul individual al medicului de familie și centrul medicilor de familie reprezintă forme de organizare a activității profesionale a medicilor de familie titulari ai practicilor prin care aceștia își exercită independent profesiunea [6]. *Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulilor de organizare a asistenței medicale primare nr. 988 din 10.10.2018* [11] este actul care reglementează practica privată (independentă) a medicinei de familie.

Obiectivul principal al cabinetului individual al medicului de familie și al centrului medicilor de familie este ocrotirea sănătății populației prin dezvoltarea și fortificarea continuă a medicinei de familie cu accentuarea prioritară pe măsurile de prevenire și profilaxie a maladiilor populației din localitatea/raionul respectiv.

Cabinetul individual este fondat de un singur medic de familie titular al practicii. Activează și se prezintă în raporturile juridice ca persoană fizică. Centrul medicilor de familie este fondat de doi sau mai mulți medici de familie titulari ai practicilor, iar raporturile dintre aceștia sunt reglementate în bază de contract.

O altă formă de prestare a serviciilor medicale, sunt **centrele de sănătate publică**.

Potrivit Hotărârii de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Sănătate Publică nr. 1090 din 18.12.2017 [12], centrele de sănătate publică sunt subdiviziuni teritoriale ale Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, fără personalitate juridică, care asigură coordonarea activităților la nivelul teritoriului deservit.

Pe de o parte, centrele de sănătate publică sunt subdiviziuni teritoriale ale Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, pe de altă parte, au calitatea de prestatori publici de servicii de sănătate atât pentru persoanele fizice, cât și juridice, desfășurând activitate comercială limitată de gen non-profit, prestând servicii, cum ar fi: autorizarea, avizarea și certificarea activităților, produselor și serviciilor cu impact asupra sănătății publice.

După cum observăm, sarcina principală a prestatorilor de servicii medicale constă în promovarea sănătății și prevenirea bolilor. Aceștia oferă recomandări persoanelor asigurate cu privire la modul în care pot evita afecțiunile și pot menține un stil de viață sănătos. De fapt, sistemul de ocrotire a sănătății populației are ca

obiectiv asigurarea sănătății populației prin metode de tip preventiv și terapeutic, având unul din principiile de bază: *orientarea profilactică a asigurării sănătății populației în toate sferile de activitate vitală* [6]. Considerăm extrem de important acest obiectiv, având în vedere și poziția savanților care au constatat că una din cauzele degradării biologice premature a speciei Homo sapiens este „formarea și menținerea spontană a sănătății omului” [13, p. 15].

Prestatorii de servicii medicale au numeroase obligații legale, etice și profesionale pentru a furniza o asistență medicală de calitate și pentru a vindeca pacienții. Contractul-tip de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală aprobat de Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea nr. 770 din 09.11.2022 [14], stabilește o serie de obligații pentru prestator în raport cu persoanele asigurate. Astfel, prestatorul de servicii medicale în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală este obligat:

- să acorde persoanelor asistență medicală calificată și de calitate, în volumul prevăzut în Programul unic și în Contract, inclusiv prin încheierea unor contracte cu alți prestatori care activează în conformitate cu legislația, în caz de imposibilitate obiectivă de prestare a serviciilor medicale conform Normelor metodologice de aplicare a Programului unic și cerințelor protocoalelor clinice naționale;

- să asigure confidențialitatea informației cu privire la starea sănătății persoanei, cu excepția cazurilor prevăzute de lege;

- să asigure prescrierea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 106/2022 cu privire la prescrierea și eliberarea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate pentru tratamentul în condiții de ambulatoriu al persoanelor înregistrate la medicul de familie;

- să elibereze pacienților, în caz de necesitate, conform diagnosticului stabilit, bilete de trimitere conform Normelor metodologice de aplicare a Programului unic;

- să nu refuze acordarea asistenței medicale persoanelor în caz de urgență, iar cheltuielile pentru asistența medicală urgentă în cazul persoanelor neasigurate se vor acoperi în condițiile art. 5, alin. (4) din Legea nr. 1585 din 27.02.1998;

- să acorde servicii medicale persoanelor, utilizând cele mai eficiente costuri și forme de diagnostic și tratament;

- să asigure existența în stoc a medicamentelor, a altor produse farmaceutice și parafarmaceutice și a consumabilelor necesare pentru prestarea serviciilor medicale prevăzute în Programul unic și în Contract;

- să informeze persoanele despre drepturile pe care le au, inclusiv despre volumul, modul și condițiile de acordare a serviciilor medicale prevăzute în Programul unic și în Contract;

- să nu încaseze de la persoanele asigurate sume pentru serviciile medicale prestate în cadrul executării Contractului și conform condițiilor stabilite în Normele metodologice de aplicare a Programului unic;

- să nu determine persoana asigurată să achite sume aferente serviciului medical prestat în baza Contractului sau să intre în raporturi juridice pentru a beneficia de servicii medicale aferente cazului tratat, achitat din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală;

- să țină la un loc vizibil și accesibil persoanelor Registrul sesizărilor, propunerilor și reclamațiilor persoanelor asigurate, numerotat și broșat;

- să respecte prevederile standardelor medicale de diagnostic și tratament și ale protocoalelor clinice aprobate prin ordin al ministrului sănătății etc.

Regulamentele-cadru de organizare și funcționare ale prestatorilor de servicii de sănătate, aprobate prin Ordinul Ministerul Sănătății nr. 1086 din 30.12.2016, stabilesc un șir de obligații suplimentare/atribuții funcționale pentru **Instituția Medico-Sanitară Publică Asociația Medicală Teritorială, Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul Medicilor de Familie și Instituția Medico-Sanitară Publică Centrul de Sănătate**, și anume:

- planificarea serviciilor medicale în conformitate cu prioritățile și necesitățile populației sectorului de servit;

- prestarea serviciilor medicale în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, în cadrul asigurărilor medicale facultative în conformitate cu clauzele contractuale și cu prevederile legale;

- prestarea de servicii medicale și altor servicii contra plată, în baza actelor normative în vigoare;
- asigurarea echității și liberei alegeri a medicului de familie;
- asigurarea asistenței populației cu medicamente și consumabile, în conformitate cu actele normative în vigoare;
- implementarea tehnologiilor moderne orientate spre asigurarea securității pacientului și calității serviciilor medicale (respectarea standardelor, ghidurilor de tratament și a protocoalelor clinice aprobate etc.);
- conlucrarea cu alți prestatori de servicii medicale, pentru asigurarea integrității și continuității tratamentului, respectarea principiilor de etapizare a asistenței medicale;
- organizarea proceselor de autoinstruire și perfecționare profesională continuă a lucrătorilor medico-sanitari și farmaceutici din IMSP;
- solicitarea, la necesitate, a informației de la alte instituții medicale, referitor la starea sănătății pacientului, extrase din fișa medicală, rezultate de laborator și alte investigații efectuate în procesul acordării asistenței medicale;
- deservirea de către pediatru a copiilor din teritoriu;
- coordonarea activității din domeniul mamei și copilului la nivel teritorial;
- deservirea și coordonarea activității din domeniul sănătății reproducerii și planificării familiei la nivel teritorial;
- coordonarea examinării profilactice ginecologice și screening-ului de col uterin la nivel teritorial;
- coordonarea și controlul calității a serviciilor de laborator;
- coordonarea activității de promovare a sănătății;
- efectuarea altor activități permise de legislația în vigoare [7].

Obligațiile expuse supra sunt comune și pentru **Cabinetul individual al medicului de familie** și **Centrul medicilor de familie**, fiind stipulate în *Anexa nr. 5* și respectiv, *Anexa nr. 6 a Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Cabinetului individual al medicului de familie*, aprobat prin *Ordinul Ministerului Sănătății despre unele măsuri pentru organizarea exercitării independente a profesiei de medic de familie nr. 1262 din 02.11.2018* [15].

Aici se mai adaugă următoarele:

- realizarea măsurilor de profilaxie, tratament, supraveghere și reabilitare a pacienților în condiții de ambulator și la domiciliu, în conformitate cu normele stabilite;
- organizarea măsurilor de mobilizare a comunității întru susținerea/acceptarea modului sănătos de viață și diminuarea acțiunii factorilor de risc.

Întreprinderea Municipală Centrul Stomatologic Municipal/Raional are următoarele obiective și sarcini:

- sporirea accesibilității populației la asistență medicală specializată stomatologică și a promptitudinii în acordarea acesteia;
- îmbunătățirea calității serviciilor medicale prin ameliorarea nivelului profesional și tehnologic, orientat spre asigurarea securității pacientului și respectarea dreptului acestuia;
- ameliorarea indicatorilor de sănătate prin realizarea măsurilor de profilaxie și tratament, în conformitate cu normele stabilite;
- acordarea asistenței medicale stomatologice în volumul prevăzut de Programul Unic al asigurării obligatorii de asistență medicală;
- acordarea asistenței medicale de urgență în mod gratuit în cazul urgențelor medicale în volumul prevăzut de Programul Unic al asigurării obligatorii de asistență medicală;
- prestarea serviciilor medicale stomatologice contra plată, în baza actelor normative în vigoare etc. [7].

Prestatorii privați de servicii medicale sunt obligați:

- să acorde asistență medicală urgentă în mod gratuit în cazul urgențelor medicale;
- să implementeze tehnologiile moderne de diagnostic și tratament;
- să organizeze educația medicală continuă a lucrătorilor medicali conform cerințelor în vigoare;
- să asigure succesivitatea conlucrării cu instituțiile medico-sanitare publice în organizarea măsurilor de profilaxie, diagnostic și tratament acordat pacienților etc. [7].

În temeiul *Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Instituției Medico-Sanitare Publice (IMSP) spitalicești*, aprobat prin Ordinul Ministerul Sănătății nr. 87 din 10.02.2023, **Instituția Medico-Sanitară Publică spitalicească** are următoarele obiective și atribuții:

- asigură accesul populației la toate formele de asistență medicală urgentă prespitalicească, de diagnostic, consultanță, ambulatorie specializată, spitalicească prin acordarea consultațiilor, investigațiilor, tratamentelor, transportării și a altor îngrijiri medicale bolnavilor;
- stabilirea corectă a diagnosticului și a conduitei terapeutice pentru pacienți;
- continuitatea asistenței medicale în toate stadiile de evoluție a bolii, prin cooperare permanentă a medicilor din aceeași instituție și prin interacțiunea cu alte instituții medico-sanitare;
- asigurarea, la necesitate, a transferului intra- și interinstituțional conform protocoalelor/reglementărilor în vigoare;
- utilizarea eficientă a personalului de specialitate și a mijloacelor tehnice de investigație și tratament;
- dezvoltarea și perfecționarea continuă a serviciilor de asistență medicală, corespunzător medicinei moderne;
- îmbunătățirea calității serviciilor medicale prin creșterea nivelului profesional și tehnologic, orientat spre asigurarea securității pacientului și respectarea drepturilor acestuia;
- asigurarea accesului personalului medical la educație medicală continuă (EMC) și cercetare;
- desfășurarea activităților de cercetare în instituțiile cu acest drept;
- respectarea criteriilor de internare a pacienților;
- desfășurarea investigațiilor medicale și tratament conform actelor normative în vigoare (protocoale clinice naționale și standarde medicale);
- acordarea asistenței medicale calificate fără nici o discriminare pe criterii de naționalitate, vârstă, sex, rasă, convingeri politice și religioase, etnie, orientare sexuală, origine socială, indiferent de statutul asigurat/neasigurat;
- acordarea primului ajutor și asistenței medicale de urgență oricărei persoane aflate în stare critică;
- informarea bolnavului sau reprezentantului legal asupra bolii și obținerea consimțământului acestuia pentru efectuarea investigațiilor și tratamentelor;
- prevenirea și combaterea infecțiilor asociate asistenței medicale;
- aprovizionarea cu medicamente, materiale sanitare, reactive, substanțe și materiale de curățenie și dezinfecție sau alte materiale necesare desfășurării în condiții optime a activității instituției;
- asigurarea unei alimentații echilibrate, atât din punct de vedere calitativ, cât și cantitativ, respectând dietele recomandate și alocația conform prevederilor legale în vigoare;
- realizarea condițiilor necesare pentru aplicarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă, a situațiilor de urgență conform prevederilor legale în vigoare;
- asigurarea unui plan de acțiune instituțional pentru asistența medicală în caz de război, dezastre, atacuri teroriste, conflicte sociale și alte situații critice;
- restricționarea accesului în instituție a aparținătorilor/vizitatorilor, în funcție de situația epidemiologică.
- prestarea în condiții sigure a serviciilor medicale de calitate în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală în conformitate cu contractele încheiate cu Compania Națională de Asigurări în Medicină și cu actele normative în vigoare;
- prestarea serviciilor medicale în domeniul sănătății reproducerii și geneticii medicale, în conformitate cu contractele încheiate cu Ministerul Sănătății și cu actele normative în vigoare (*după caz*);
- prestarea serviciilor medicale în cadrul asigurărilor medicale facultative în conformitate cu clauzele contractuale și prevederile legale;
- prestarea serviciilor medicale contra plată, în baza actelor normative în vigoare;
- monitorizarea indicatorilor principali de sănătate și prezentarea rapoartelor statistice medicale instituțiilor abilitate în modul și termenii stabiliți;
- conclucrarea cu alți prestatori de servicii medicale, asigurarea integrității și continuității tratamentului, respectarea principiului de etapizare a asistenței medicale;
- încheierea acordurilor de colaborare cu instituții științifice de peste hotare în domeniul cercetărilor științifice, asigurarea schimbului de experiență (*după caz*);

- solicitarea informațiilor de la alte instituții medicale, referitor la starea sănătății pacientului, extrase din fișa medicală, rezultatelor de laborator și a investigațiilor efectuate în procesul acordării asistenței medicale;
- efectuarea altor activități permise de legislația în vigoare [10].

Potrivit Legii privind supravegherea de stat a sănătății publice nr. 10 din 03.02.2009 [16], art. 17, alin. (1), **Centrele de sănătate publică**, în limita domeniilor de competență, în conformitate cu legislația în vigoare, exercită următoarele atribuții:

- autorizează, avizează și certifică activități, produse și servicii cu impact asupra sănătății publice;
- înaintează autorităților publice centrale și autorităților administrației publice locale, conform competențelor, propuneri privind executarea legislației sanitare, elaborarea și realizarea planurilor de dezvoltare socială și economică a teritoriilor, a programelor complexe de ocrotire a sănătății populației, a mediului înconjurător, de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de trai, a programelor de instruire și educație;
- sesizează autoritățile administrației publice și organele de drept asupra încălcărilor constatate;
- propun autorităților de licențiere retragerea licențelor de activitate;
- dispun, în situații de risc grav și imediat pentru sănătatea publică, suspendarea până la remedierea încălcărilor existente ale legislației sanitare, iar în cazul imposibilității remedierii lor, interzic:
 - plasarea pe piață a serviciilor/produselor periculoase pentru sănătatea populației;
 - plasarea pe piață a produselor, serviciilor și activităților supuse autorizării sanitare conform legislației sanitare aplicabile, dar neautorizate sanitar;
 - etc.
- înaintează autorităților administrației publice, întreprinderilor, organizațiilor, persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, prescripții sanitare obligatorii pentru executare privind remedierea încălcărilor legislației sanitare și realizarea măsurilor de sănătate publică;
- decid asupra:
 - sistării temporare a activității persoanelor purtătoare de agenți patogeni ai bolilor contagioase, care prezintă pericol pentru sănătatea publică în virtutea specificului muncii;
 - efectuării examenului medical și supravegherii medicale a persoanelor care au fost în contact cu bolnavii contagioși;
 - izolării bolnavilor contagioși și a persoanelor suspecte de a fi sursă de agenți patogeni ce prezintă pericol pentru sănătatea publică;
 - efectuării dezinsecției, dezinsecției și deratizării în focarele de boli transmisibile;
 - efectuării vaccinării preventive a populației sau a unor grupuri de persoane conform indicațiilor epidemiologice;
 - etc.
- coordonează activitățile de prevenție primară și secundară;
- efectuarea altor activități permise de legislația în vigoare.

Concluzii

Indubitabil, cadrul de reglementare al activității prestatorilor de servicii medicale cuprind obligațiile care au menirea să garanteze drepturile persoanei asigurate în sistemul AOAM, cum ar fi: să-și aleagă medicul de familie; să i se acorde asistență medicală și farmaceutică; să beneficieze de servicii medicale și farmaceutice în volumul și de calitatea prevăzute de Programul unic; să intenteze acțiuni prestatorului de servicii medicale inclusiv pentru a obține compensarea materială a prejudiciului cauzat din culpa acestora etc.

Un aspect care necesită a fi examinat într-un demers separat ține de gradul de implementare a acestor obligații și efectele asupra sănătății populației. Or, statistica ne afișează o stare de lucruri care nu este perfectă. Conform Raportului de sinteză *Accesul populației la serviciile de sănătate*, fiecare a doua persoană consideră că calitatea serviciilor medicale în anul 2021 a rămas aceeași față de anul precedent, 19,9% consideră că situația s-a înrăutățit, iar 12,2% sunt de părere că situația s-a îmbunătățit. Populația de la sate apreciază mai pozitiv calitatea serviciilor medicale din ultimele 12 luni comparativ cu populația din orașe (15,6% față de 6,7%). Din punct de vedere a disponibilității asigurării medicale, se observă că persoanele asigurate medical într-o pondere mai mare sunt de părere că calitatea serviciilor medicale nu s-a schimbat

față de anul precedent. Dacă ne referim la aprecierea accesului populației la serviciile medicale în ultimele 12 luni anterioare interviului, atunci constatăm că 15,3% din populație au menționat îmbunătățirea accesului la serviciile medicale, iar 40,8% consideră că nu s-au produs careva schimbări [17, p. 58].

Este important ca prestatorii de servicii medicale să dețină expertiza necesară pentru a diagnostica și trata o gamă largă de afecțiuni, asigurându-se că pacienții primesc îngrijiri adecvate și eficiente, având în vedere tendința în ascensiune a cerințelor înaintate de persoanele asigurate față de serviciile medicale. Iar relația dintre persoana asigurată și prestatorul de servicii medicale trebuie să fie una bazată pe încredere reciprocă, respect pentru drepturile pacientului și o colaborare eficientă pentru a asigura un tratament de calitate. Aceasta **însă** implică o perfecționare continuă a capacităților instituționale, respectarea regulamentelor și a standardelor profesionale, precum și a eticii medicale.

Referințe:

1. *Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585 din 27.02.1998*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 38/39 din 30.04.1998.
2. Nicolae SADOVEI, *Prestatorii de servicii de sănătate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală: scurt istoric al parcursului regulatoriu*. În: *Studia Universitatis Moldaviae*, 2022, nr. 8(158), p. 40-45.
3. *Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 549 din 25.12.2003*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 6-12 art. 68 din 01.01.2004.
4. *Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 110 din 18.06.2020*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 180-187 art. 353 din 17.07.2020.
5. *Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263 din 27-10-2005*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 176-181 art. 867 din 30.12.2005.
6. *Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28.03.1995*. În: *Monitorul Oficial* nr. 34 art. 373 din 22.06.1995.
7. *Ordinul cu privire la aprobarea Regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale prestatorilor de servicii de sănătate nr. 1086 din 30.12.2016*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 85-91 art. 593 din 24.03.2017.
8. *Hotărârea cu privire la trecerea instituțiilor stomatologice la autogestiune nr. 672 din 21.07.1999*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 80-82 art. 706 din 29.07.1999.
9. *Ordinul cu privire la trecerea la autogestiune a serviciului stomatologic nr. OMS244/2013 din 13.03.2013*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 60-63 art. 334 din 22.03.2013.
10. *Ordinul cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Instituției Medico-Sanitare Publice (IMSP) spitalicești nr. 87 din 10.02.2023*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 75-78 art. 266 din 07.03.2023.
11. *Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Regulilor de organizare a asistenței medicale primare nr. 988 din 10.10.2018*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 398-399 art. 1052 din 19.10.2018.
12. *Hotărârea de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Sănătate Publică nr. 1090 din 18.12.2017*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 440 art. 1214 din 20.12.2017.
13. Vlaicu V. *Dreptul la ocrotirea sănătății într-un mediu sănătos*. În: *REVISTA NAȚIONALĂ DE DREPT* nr. 10-12, 2009, p. 15.
14. *Hotărârea de Guvern cu privire la aprobarea Contractului-tip de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală și modificarea unor hotărâri ale Guvernului nr. 770 din 09.11.2022*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 363-373 art. 871 din 18.11.2022.
15. *Ordinul despre unele măsuri pentru organizarea exercitării independente a profesiei de medic de familie nr. 1262 din 02.11.2018*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 111-118 art. 542 din 29.03.2019.
16. *Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice nr. 10 din 03.02.2009*. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 67 art. 183 din 03.04.2009.
17. *Raportul de sinteză Accesul populației la serviciile de sănătate, Biroul Național de Statistică, Direcția statistică nivelului de trai*. [Accesat: 11.09.2023] Disponibil: https://statistica.gov.md/files/files/publicatii_electronice/acces_servicii_sanatate/Acces_servicii_sanatate_2022.pdf

Notă: Acest articol a fost elaborat în cadrul Proiectului de Stat „Protecția consolidată a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală”, cifrul Proiectului 20.80009.0807.30, realizat în cadrul Centrului Interuniversitar de Drept Medical al Institutului de Cercetare și Inovare, Universitatea de Stat din Moldova.

Date despre autor:

Ion GUCEAC Jr., doctorand, Școala doctorală de științe juridice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: i.guceac@gmail.com

Tel.: +37368686123

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5144-788X>

Prezentat la